

טעמי מרוקו

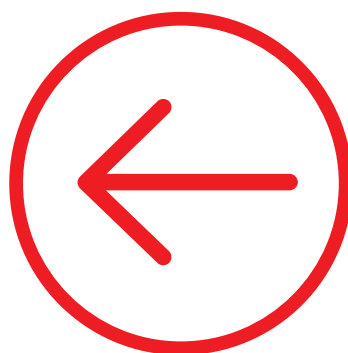
הם ביקרו בבית כנסת שהפך למוזיאון ברובע העתיק, שחזרו מצבות דהויות בבתי עלמין יהודיים מוזנחים, ואכילו נתקלו בטקס לביטול כישופי "עין רעה" • משלחת סטודנטים להוראה במכללת קיי בבאר שבע ערכה מסע שורשים מרגש במרוקו, ולמדה ש"המדינה המכילה הזאת היא הרבה יותר ממימונה ומופלסות"

חגית רוזנבויץ', מרוקו

צילומים: אבירן מויאל

אחדים מחברי המשלחת ליד קברו של המקובל הרב חיים פיטו ז"ל באסוויירה

ההליכה בסמטאות המלאח לוקחת אותנו במנהרת זמן לשנות ה-40 וה-50. הסוחרים המוסלמים השתל-טו על השוק מאז שהיהודים עזבו, אבל שלטי שמות הרחובות נותרו כשהיו, כתובים בעברית. שער הכי ניסה למלאח נקרא "רבי מרדכי בן עטר", והנה רחוב "תלמוד תורה", ופה היה מקווה. ה"פךנה", המאפייה שכל נשות המלאח נהגו להביא אל תנוריה את סירי החמין הממוספרים שלהן, ואת מאפייהן, עומדת עדיין על תילה. אפשר, אם עוצמים את העיניים, להריח את התבשילים שיצאו ממנה לאורך השנים. "במלאח חי לו יוצא מרוקו שעלה לדימונה והפך להיות עובד מפעל, וגם יהודי שהיגר לצרפת והפך

בעיר פאס, שכן בסמוך לביצות מלאח. "המלאח בעצם מקביל ל'גטו' של יהודי אשכנז", מסביר יפרח. "לפני עליית יהודי מרוקו חיו במלאח של מרקש כ-35 אלף יהודים. היום נותרו שם רק כ-130, והקהילה הולכת ונכחדת. שימו לב שבכל עיר שנבקר בה, המלאח נמצא תמיד בסמיכות לא"רמון המלך. המלך חפץ ביקרם של היהודים, הם היו עובדים חרוצים, מוכשרים וחשובים מבחינה כלכלית, והוא רצה לשמור עליהם קרובים אליו. במשפט 'סבא שלי עבר אצל המלך', שהפך לסוג של בדיחה בקרב צאצאי העולים ממרוקו, יש הרבה אמת. המוני יהודים אכן עברו אצל המלך ולמענו".

ב-8:35 בבוקר היא זורחת וחושפת את גוני החימר האדומים של בתיה נמוכי הקומה. מרקש היא בירתה ההיסטורית והתרבותית של מרוקו, וכרוב הערים בה היא מחולקת ל"מדינה", עיר עתיקה מוקפת חומה, ולאזור המודרני, "גיליס". החורף במרקש קר מאוד, כיאה לעיר מרבית ששוכנת למרגלות הרי האטלס. אבל כשהשמש של ינואר זורחת, הטמפרטורות הופכות נוחות למדי. בעיר העתיקה של מרקש, לא רחוק מארמון המלך, שוכן המלאח, הרובע היהודי הישן. יש הטוענים שהשם הוא זכר לכך שהיהודים סחרו כאן במלח, ויש הגורסים שהוא מבוסס על העובדה שהמלאח הראשון במרוקו,

בוחבוט. "לא ייתכן שכמיליון יוצאי מרוקו בארץ, ועוד המוני יוצאי ספרד והמזרח, ירגישו שלא מספרים את ההיסטוריה שלהם. צריך להיחברתי הנמרץ אבי בוחבוט (30), יו"ר אגודת הסטודנטים במכללה, חבר ועד מנהל בהתאחדות הסטודנטים הארצית ומוביל הדור הצעיר ב"ברית יוצאי מרוקו בישראל" – עמותה שמבקשת להנציח את הערכים ההיסטוריים, התרבותיים והחברתיים של יהדות מרוקו. "אני רוצה שהסטודנטים ילמדו שמרוקו היא לא רק מופלטות ומימונה, אלא מדינה עם תרבות עשירה ויהדות מכילה ומקבלת", אומר

מרקש: רחובות יהודיים

השמש של מרקש מתעוררת מאוחר, לוקחת את הזמן, בדיוק כמו תושבי העיר הגניזונים. רק

לחינוך ע"ש קיי בבאר שבע למסע זהות תרבותי בן שמונה ימים, שהציב במוקד את מורשת יהדות המזרח בכלל – וקהילת יהודי מרוקו המפוארת בפרט. מסע שורשים שבמהלכו חוו הסטודנטים הישראלים, רובם ממשפחות יוצאות מרוקו, את הארץ שבה נולדו וגדלו סביבה וסבותיהם. הכל דרך הרגליים, העיניים, הלב והחך. משלחת המכללה, מוסד שדוגל בחיים משותפים בין קהילות ורואה בקידום רב-תרבותיות חלק מחזונו, כללה סטודנטים וסטודנטיות להוראה בגנים ובבתי הספר היסודיים

בכל בוקר, למעט בשבת קודש, היה שולח קובי יפרח לנייד קבוצת הווטסאפ התוססת של מסע "משלחת מנהיגות מרוקו 2020" את מה שכינה "שיר של יום" – שיר, מקאמה פואטית או פיוט שנכתבו על ידי בני הדור השני והשלישי של עליי מרוקו. כבר חמש שנים חולק יפרח (38), יליד דיימונה, את חייו בין מרקש וישראל, כמנכ"ל עמותת "כולנא" – בית לתרבות ולזהות ברוח מסורת יהודי ארצות האסלאם והמזרח. הוא הוביל את 28 הסטודנטים מהמכללה האקדמית

